

ՄԵՃՄՈՒԱՅԸ

Իշ պու Մէնուայը Հալապի բազար վէ եօրթու
կիւնէրինտէն մաստա հէր կիւն թապ ունէչը
Օրուանագ արը :
Սէնէլլի բէշին օլարագ 2 առէտ լիւրայի օսմանի
Աթըր արը :
Հաշարար իշին բօսթա իւնթի զամթ օրուներ
Պէնէր նուսիսի 4 զուրուշա արը :

ՀԱՎԱՏԻՍ

Իլանթին պէնէր բըրաք պիւր տէֆալը 3 զրշ :
Եթի տէֆա իշին պէնէր տէֆալը . . . 2 »
Իւշ տէֆա իշին պէնէր տէֆալը . . . 1 »
Իւշ տէֆալի զիւրաւ օրան, վէ զալթի ուղուն
Իլանթի իշին արընա բազարը օրուներ
Հաշարարան կէլէն մէթ ուպ վէ պանթին բօս-
թա մէսարիլին, կէ օնալէն վիւնէն արը :

ՈՒՄՈՒՐՈՒ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ ՊԵԼԵՏԻՅԷ ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ՎԷ ՄԵՎԱՏԸ ՆԱՖԻԱՅԸ ՍԱՅԻՐԵՅԷ ՄԻԻԹԱՍԼԻԳ ՂԱԶԷԹԱ

ԱՆՈՒՄԻՐԻ 11 ՓԵՏՐՈՒՄ

ՄԻԼԻՅԷ

ԹՐԱՊԻԶՈՆՏԱՆ ԹԱՂԻՄԱԹ

20 Յունի 1875

Պուրանը գրգ վէ էրքէ չօնուգ-
լարնա միւստու օլան իրի պապ մէք-
թէպէրին ինթիլաճաթը վազատունա
պիւր մէտար թէտարիք իթմէք, վէ հա-
զըլունու պիւր հիւնիւ թէտարիք տէ
մի թէնաւիս գըլմագ էֆէքարը խա-
լիսանիսիլէ, թարապիղօնտա մուգիմ
վէ կէնթ թաղըլնտուն պուլունան պա-
զը միւսթիւնմէքաւ արալըլը
միւթթիֆիլէն, մէրհում Պէշիկմաշ-
լեան էլմէրին շայիրին պիւր գըլմա
թարաճտարը իլէ, պիւր տէ օսմանը ի-
սանը իւզիւ, պիւր միւստալ գօմէտա-
քէզալիք ֆիւստըզա պիւր օլուն ին-
րաւնը խալը մէսարիք վէ զամթ
լէր իլէ, վէ պու պապաթէ խըզմէթ ի-
տէնլէրին էն ֆազիրի տախի պիւր կէ-
նա իւնթիլմ ալմանագ իւզըլէ, իւթի-
զա իտէնլէրի թէտարիք իտէրէ, պիւր
նէվի թէտար թէրթիպ իլէրէք : Էր-
մէնի միլթթաշարըլընդէ հէմէն
քեաֆիքէն, Մուրաթիստա էֆէնի ի-
լէ պէրապէր հա քէզա իւմ միլթի
միլթէպէրանը վէ մէթթէպիլնտէ
պուլունան թալէպէ թաղըլը, վալիի
վիլայէթ տէվէթլու բաշա հալթիթ-
լէրի, մէհիսի իտարէ ազալար, վէ
Օսմանը թիլթթիլին միլթէհալանը
վէ տիւլէր էնթէպիլէ գօնօրալը
ֆաթիլթալէրի իլէ պէրապէր, ուզու
պուլուն տալթիթ իւզըրինէ վաթլինտէ
հազըր պուլունտաթ, թէշիթ րադ-
պէթ պուլունտաթ : Երալընթիւրան-
սըզ գօնօրալ, քիմէն կիթադ տէ-
լէրէք, տալթիթմամէյէ միլթիա-
զաթ իլէմէմիշ տիւր զանն իտէք քի
պու վէնէ իլէ իլէ տէթթէ վէր տէ-
լու, թէտար իւթ կիւզէլ իւս օ-
լուր, պա խուսուս էրմէնի րաիշա-
հը վաճէնին բարչաթը քեֆիքէլի
հազըրունըն նազարը տրգըլ ալլէ ֆէվ-
գէլաւտէ մէմուսիլթթիլին էպ ի-
տէք : Հէր քէս օլունտուլարըմէհա-
լթ վէ գապիլթիլին թաֆն վէ
թաթալի իլէր, վէ բէք չօգտէֆա
ալլըլալալը տան սօնրա, ինթ օլուն-
ան օլունտա պիւր գաշ քէրթ թէք-
րարալմանսըն միլթլուպ վէ զու ի-
տէրէր : Թէտար իւթ թաֆնա Տէվ-
լէթլու վալի բաշա հալթիլթիլին
հիւրմէթէն պիւր նութը իլլու իլէ,
պիւր տէ պիւր մէտիլլէ օգուլուր :

վէ պու վէնէ իլէ քեաֆիքէլի հազը-
րուն մէմուսիլէն վէ մէսուրէն մահալ-
լէրինէ ալթիլթ իտէրէլի իլլու թէտար-
լու ինթարնտան հաթըլ օլան մէպլադ
իլէ, ֆուգարէ վէ էօքսիլը չօնուգլա-
լուն վէ մէթթէպիլթիլին ինթիլաճաթը
մէհիս իմքեան պէր թարաֆ իտիլի-
կէօրիւնիւր քի ձրանսըզ գօնօրալ
իլլու խալըլը ինթարաթը մէնն իլլէ-
մէք իշին իլլա իլլէլիլի միւշքիւլա-
թա, վէ պա խուսուս իլլէ գէվալթ
թէտարնտան կէրի պըրադտըրմագ
իւզըլէ, իտաւթիլէն օ կիւն խանէսիլէ
տալթիլթ սըլ գօնօրալ գանաթ
թիլթիլթէք, վէ պու երազէն հաթըլ
օլան միւստալալթիլթէ հիւնիւ նա-
զըր իլլէ պապալարագ պուլունան հա-
պըլ օլան ումուսիլէ մէսուրիլթիլին
Լէվալի Հէրաթ գօնօրալթուլու պիւր
պէնտ իլլէ գըրմագ իտթիլթիլի
Միւլթիլի, Մէհիսալը միլթէպէ-
լէրիլին պիւր քէշէպիլտէ իլլու միլթ-
թաթար մէթթիլթալմուլունէն ու
իլանընա հիւմէթիլթիլի բէհա իտէրիւ :

Քէզա թարապիղօնտան ալթըլըլը
պիւր թարապիլթիլին սուրթիլթիլի տիւր :

Լէվալի-Հէրաթ լրագըրը թիւ
249 անցեալ տարուն 17 թիւթիլին մէշ
տեղոյս վերաբերեալ քանի մը տող-
րը կարգալթ իշանալեցի և հետեւ-
եալ գիտողութիւնը փութացի ընել
որ ձեր պատուական թիւթիլթ հրա-
տարակը բարեհաճիք :

Տրապիղօնի ազգային իրադ նկատ-
մամբ վերոյիշեալ թիւթիլթ, երեք գըլ-
խաւոշ կէտի վրայ հիմնելով խօսքը
կրէն :

1. Թէ Տրապիղօնի կաթող. Հա-
յոց Հասարակութիւնը խիստ պղտիկ
մաս մըն է, որ դրամական միջոց չու-
նենալով Գալոյցական կառավարու-
թիւնը երեսի վրայ թողուցած գալոյցը
թատերական բեմի փոխած է :

2. Թէ տեղոյս ազգային հասա-
րակութիւնը անշուշտ կործանելու վը-
րայ է :

3. Թէ տեղոյս Գ. Առաջնորդը
ձանձրացած և վշտացած է իւր վի-
ճակէն և թէ կարնոյ գործերն ևս ան-
յաշող ըլլալով նոյն տեղոյն Գրիգոր
Վ. Գաղղեանը ետ դարձեր, և չը-
րապիղօն եկեր է :

Որչափ զարմանալի է երբ այս տո-
ղերը բնիկ մէկը կը կարգայ, երբ ին-
քը ախանատես և գործոյն մէջը կը
գտնուի. որչափ ծաղրական, երբ

յայտնի կը տեսնուի թէ խմբագիր, մը
առանց քննութեան առնելու իրողու-
թիւնը և ճիշդ վիճակը, սխալ և ան-
տեղի լրեր միայն պարզ և չարանէնգ
գրութեան հաւատարմով կամ հետեւ-
եալով 'ի հանգէս ամեն ընթերցողաց
կընծայէ : Արդեօք հիմայ կըլթէ Հա-
տանան կըլերին և անոնց հետեւող
փոքրիկ մաս մը ժողովրդեան տրտըն-
շանաց ձայնը. արդեօք գիտէ՞ և կըլ-
նայ երեւակայել 'նոյն տղալի վիճա-
կը : Ժամանակ մը որ տեղոյս ազգա-
տեաց և չարապալի կըլեր ընդդէմ
ներքին արդար ձայնին յայտնապէս
կը քարոզէր ժողովրդեան եկեղեցոյն
մէջ, թէ "Մի՛ տայր ողջոյն եղբոր
քաւ" : Իսկ հիմայ արդեօք կրնայ
համոզել նոյն ունեթիւրները : Արդեօք
ի՞նչ արտունջեան չծագեցան ժողո-
վրդեան մէջ, երբ հանգուցեալ ե-
պիսկոպոսին մարմինը ընդդէմ ազգայ-
նոց թախանձանաց ազգային գերեզ-
մանոցէն զրկելով լատինական արա-
րողութեամբ լատինաց գերեզմանը
թաղեցաւ, և արդեօք այս պատճա-
ռաւ քանիննր ազգային կողմը յարե-
ցան, որ Լէվալի-Հէրաթ գեռ չէ ի-
մացած : Չկայ մէկը հիմայ Հատու-
եան ժողովրդեան մէջ որ չիկայէ ի-
րենց կըլերին չարութեանը, չիկայ մէ-
կը, որ չըսէ հիմայ, թէ մեր կըլերը
զմեզ խաբեց, և երաջոյր եղբորմէ
բաժնեյ : Եթէ Տրապիղօնի մէջ ներ-
կայ ժամանակի կան քանի մը Հատու-
եան ընտանիք, նոքա եւս կամ կոյր
տգիտութեամբ, կամ անմիտ հակա-
ռակութեամբ և կամ պարզ չահաւի-
րութեան համար, և ոչ թէ կրօնական
սկզբաւր ազգային խնդրոյն Հասա-
ձայնի : Դժոխհաւ արդարութեան և
խնամք ջանասիրաց՝ ազգային եկե-
ղեցի, առաջնորդարան, աղկանց և
տղայոց գալոյցները ազգին աշալուրջ
կառավարութեան ներքեւ անցան,
չնորհիւ Գ. Առաջնորդին խնամոց այ-
սօր կըլեալ և լեզուագէտ պատանի-
ներ եւս ունեցաւ գալոյցը : Բայց ուր
է Հատուեան գալոյցին մէկ պտուղը,
երբ կըլեր յայտնի իւր ժողովրդեան
կը քարոզէ եկեղեցոյն մէջ. "Լուսա-
ւորութիւնը կործանում է մեզ, տը-
գէտ մնալու է" : Եւ ի՞նչպէս խեղճ
մանկաւոյն ապագային խաւարի մէջ չը
մնայ, երբ շարաթը տասը օտար լեզ-
ուաց ետեւ ընկնելով ծնողաց աչքը
խաբէլ կ'ուզուի : Իսկ ազգային հա-
տարակութիւնը որ մտաբաց է, և մե-
ծագոյն մասաւր ամեն ժամ կը ջանան
բարեւոքը գալոյցական կառավարու-
թիւնը հիմնական ազգօգուտ միջոց :

ներով պիտի յաջողի քիչ ժամանակին
մեծակաւոյց վարժարան մը կանդնել
որ ըլլայ աղբւր բարոյականի, կըլ-
թութեան և լուսաւորութեան : Ներ-
կայ ձանձուան երկայնի դիշերներն յո-
գուտ դորձածերու համար ահա Տը-
րապիղօնի կաթ : Հայոց ուսումնական
երկոտարագութիւնը աշխատեցաւ
գալոյցին մեծ սրահին մէջ թատեր-
գութիւններ ձեւացնել այլ և այլ լեզ-
ւով 'ի հաճութիւն տեղոյս կուսակա-
լին և հիւպատոսաց և մեծամեծաց,
'ի նպատակ աղբաւրաց, և 'ի քաջալե-
րութիւն գալոյցական մանկանց : Մի-
անգամայն գալոյցին միւս երկու տե-
նեկաց մէջ տղայոց ամենօրեայ դա-
սաւորութիւնը աւագալուս ընելով :
Ինչ շուտ մոռցուեցան նոյն պահին
մէջ բաւական տարի առաջ Զարթի-
եան Տ. Սահակին կառավարութեան
ներքեւ այլ և այլ թատերագութիւն-
ները 'ի նպատակ . . . իւրեանց քա-
կին : Միլթի Պօլիո ժամանակին Հա-
տուին գալոյցին մէջ վարդանանց զօ-
րավարաց թատերագութիւնը Հատու-
նի եւայն ներկայութեամբ չհանդի-
սացաւ : Արդ, երբ Տրապիղօնի մէջ
այս տեսակ բարեկապտակ գործքեր
կըլլան, անշուշտ տեղոյս Հատուեան
կըլերին նախանձը կը շարժի, պատճա-
ռանք կուզէ գտնուլ խախտելու,
բայց և այս ամենը՝ աղղին յառաջա-
դիմութիւնը, ուրը և բարեկապտակ
գործքը կը յայտնեն և ոչ թէ կոր-
ծանումը :

Իսկ տեղոյս Գ. Առաջնորդին
անձնականին և Տ. Գրիգոր վարդա-
պետին Տրապիղօն գարձին վրայ ա-
ւելորդէ երկար խօսիլը, եթէ Գ.
Առաջնորդին ձանձրացած ըլլար իւր
վիճակէն ժամանակին պէտք էր տըր-
տնջալ որ ոչ եկեղեցի, ոչ գալոյց, ոչ
եկամուտ և ոչ հանդիստ առաջնոր-
դարան մը կար, այն ներկայեան
ժամանակ այն քիչ մը տկարացաւ և
դարձաւ 'ի Պօլիս, բայց հիւսիս վերա-
դարձաւ 'ի Տրապիղօն գոհ սրտով և
մինչ այսօր իւր պաշտօնը կը վալէ :
Իսկ կարնոյ ազգային գործոց մասին
արդէն ձեր պատուական լրագըրը
կիմոցնէ եղած գործողութիւնը,
սակայն Հ. Գրիգոր վարդապետը
անձաւր ձանջոյրը լաւ գիտէ և կը
վկայէ որ կարնոյ ստատիկ ցուրտ
կիմային չկարենալով դիմանալ Տրա-
պիղօն դարձաւ ուր իւր նախկին ու-
շիմ և հմուտ կերպերով ժողովրդեան
պիտոյից ձեռնառու կըլլայ միշտ :
Արդ Լէվալի-Հէրաթի խմբագ-
րոյն ուշադրութիւնը կը խնդրեմ որ

22 Յունվար 1875
Տրապիզոն

Աթինա սէփրի ութուֆէթու
Ֆօթիատի պէշ հագըթթէրնին հո-
գուրու դրալլէյէ լըգարազ իթմա-
նամէյի Հիւմայոննու իթա իլլէտիյի
հանատէ , իյրատ պույուրտուգլարը
նութգույա , գրալ հագըթթէրի թա-
րաֆիրտան ճէվապէն իյրատ պուրու-
լան նութգուռն աուրէթթէրի Աթինա
ղաթթիթալըրնտա կէօրիւմէքէ թէր-
ճէվէ օլտնտու :

Հայրէթու էֆէնտիմ,

[illegible]

ՍԷՔՐ ՀԱԳՐԵԹԼԵՐԻ ,

կելէ թագտիր վէ թահսիյն իտէր, վն
մուխիսէրնին տախի պու է քքեաւ,
տա պուլունտուղումու զաթը չէվքէթ
սիմաթը հաղբէթի Միւրիւքանէյն
արզ պույուրմանըը թէմէննի իտէ
րիս:

Էն զիյատէն արգուշի մուհիպպա-
նէմ օլան քէ Գիլիէթ, տէվլէթէն պէ-
նինտէ թէմինէն Դուսուլխաֆթէն օլա-
րապըթպը միւնասէպաթընա սնէն վը-
տուսթմանէսինին ան ապէ ան թէզպաիւր-
պպըլմասըն միւշանապէ իյլէմէք տըր-
է՛ն. քիւնէթիւ անսաւլէրնամմի տեսիթի-
իլ գիւրտաթը մէրթմէպէ, միւնասէպաթ-
մէզքիւրէյի գավիլիշտիրմէյէ հալըր-
պուլունաճաղընըզտա էմնիէթիմ պէր-
քէմալ տըր • Զաթընըզ կէշէն տէֆա-
սէրապը գրալիտէ նէ սուրէթլէ մազ-
հալըր հիւսնիւ թէվէճճիւհ իյլէմիշ ի-
նսինիլ, պու քէրրէ տէ էյլէճէ մազ-
հալըր գապուլ օլանալընըր տէրքեսալ
տըր •

— Մէհաքիմի նիգամիլեան թէր-
ճէմանլարըն գապուլ օլունմամասը ի
չլւն հիւքիւնէթի Մէնլէյ ճանիպլն,
սէն իթթիխաղ պոլլուլւն ուսու-
հազընտա ինրայի միւղաքքէրէ ի
չլւն, կէչէն ճոււտա իթթէսի կիւնիւ-
րուսայի սէֆարէթխանէսինտէ սիւֆէ-
րայի տիւնէ ճճէպիյէ թթթիմա իտէ
րէք, միւղաքքէրաթմա միւպաչըրէթ
իթմիշ օլտուգլարը, վէ ուսուլու մէզ
քլուրէնն գապուլ օլունմամասընա
սիւֆէրայի միւմալլէյհամ թարաֆ
լարընտա գարալ վէրիվիշ օլտու-
ղու լէվանէթ Հէքալտ զաղէթմասընտա
ճիօրիվմիւշ սիւրա

— Թիճարէթ մուսէճտէրնին
Թատիլի իշին խարինյէ նէլարէթ
ճէրինալմաճ թէշըլի Խտէն գովալիս
Կէճէն Բշէւալէ կիւնի թէրճէմալ
Սուլաւը Նիւմալմային սաաաթէթլու Մլէն
Նիւր Էֆէնուր իլյասէթինաճ թէճէմիս
Իթմիլ տիր ॰

— Տէրսատէթ Բուսիս ճէներալ
գոնօրօսուուն թէշիլիլի իլէ Պէյօղ
լունտա պիր գլիւպ լժէսիս վէ քիւ
շատ օլունմագ իւզրէ, կէշէն կէճ
Պէյօղլունուն պազը գէկնին վէ միւ
թէպէշանը պիր մաշալի մալունտ
ադար ճէճունկէն մէշլէրէթ լիլշմիշլէր
վէ պիր խալլը միւգըքըրէտէն սոն
րա, շիմտիլիք պու պապտէ լազըմ'կէ
լէն մէսարիթին թայթելին մըգտարը
իլէ, իշպու գլիւպէ տախիլ օլաճագլա
րըն էսամէսինի գայտ իլիշն պիր տէֆ
թէր իւզրէ, մուսալիստէն նիզամնա
մէսլիլին լժաճրիլ վէ լժանդիմ խիլի
մէսինէ գայար պէրիլիլի տիր :

— Տէրօսաաւելի՛ք Եւնանս զանկէ
լէրեսաւր մէջքէմսի 1837 սէնէսինտ
լէշքիւլ զլունմաղլէ, շիմոյիչէ դասաւ
17 սէնէտէն պէրու մէջճուտ պուրուն
մաղտաւ ք : Պու միւրաաւելի՛ք զարֆըն
տա 8408 տապիւ րոյիշտէ կլէյէրէք
իյամ իիմ իյէմիւլ տիր :

— Պոմպայ դազէթասընըն տէր
իթալիյ պիր թէէէկրաֆա կէօրէ, Շի
Ալի խանըն աաքըրլէրի յունվարըն օ
տօգուղուննու կիւնիւ Հէրալմա կիրէ
րէք, չէհրի զապլթ ու իգամէթ իյէ
միյրէր աիր :

— Տարիիկ մեմալիքի Օսմանիյէտ
Պուլկար էկզարդօսու թարաֆրետա
կէօնտէրիիպ, Պուլկար վէ բուս մի
լէթի պէյնիստէ պիւրուտէթ հաւոր
իթմէտէն պաշգա պիր շէյէ եարա
մալսն մէքժմէպ մուայիմէրիսին ճէ
պինի հալի, խարիճիյէ նազրրը տէյ
լէթու Սաֆվէթ բաշա հազրէթլէր
թէրաֆընտան Պուլկար էկզարդօսու
նա պիր թէշքէրէ իրաշլ օլունտէ
ղունու Միգբա Ասիա նամ բուս գա

զէլժարնոտան ալարագ, Տէրսաստէթ
տէ միւլթէիթ լիսանլու իւրրէ նէլ
օլունան էքսէր զազէլժալար հազմլը
լար իսէ տէ, ալընան իիսալար մէլսու
գէյէ կէօրէ, նէ՛ մուսալիթլէին ֆէսա
ալընը վէ նէ՛ տէ թէզքէրէ, ի Ալլէն է
սալնինն քիսաթիլէն հասասըզ օլտուղո
անյալրլը տոր :

— Զաթը հազրեթի Շահանէնի պիրիննէն սըր քեաթիպի ութուֆէթ լու Ալթըֆ պէյ էֆէնտի հազրեթլէրլ ճուճաա իրլէնտի սապարըր, վէ քեզա սէրգուրենայի հազրեթի Շէհրլյաբի ութուֆէթլու Հաֆըզ Մէհմէտ պէյ էֆէնտի հազրեթլէրի եէվլի մէզը յուրմէն էյյէլլենն ոսնար զատը Այիյա Կարմէթլէ, պաղը էվմալրի Պատիլնայի Նիլի զաթը հազրեթլէրի վէքեաթլէրլ բէնահիյէ թէպլիլ պոյոս րոմուշար սըր

— Հիւքւմէթի Սէնէյէ ինչ Պահդ
Օսմանի պէնիստէ ազա օլունհան մու
դապէէ, հումաա իրթէսի կիւնիւ մէճ
լիսի խասսը վիւքէլա թարաֆրետա
զաթը հազրէթի Բատիյահէյէ թագ
տիմ օլունհուշ, վէ զաթը հազրէթ
թիմաճաթի մուզապէլէյի հազրէթ
թահաթի վէ թագաթի պոլլուրմուշ
լար աթը :

Մուգավէլէյի մէղքիւրէ ահքեա
մընըն եագընտա նէշր օլունաճաղ
սէօլէնմէքտէ տիյր :

— Պարոն Հիրշ ին տէվէթի Արև
յէ պէյնիստէ տէմիր Եւլլորէնա տայիլ
մէվճուտ օլան մէսէվէյի հալլ իմմէ
իւզլլէ թէշքիլ օռնան գոմիսին
ճուճաա իրթմէսի կիւնիւ Պապը Ալիտու
զաթը հազրէթի Սատորազմալիկն թա
մը րկչայմէթիլնտն օլապաթ թէք
յարէն ինճիլմա կյլէմիշ սիր :

— Եւ վժի մէջ գլխի տակ Դրամն ետ
սէ քննի տառօնն ձեռքով ետ ճէնաւաւ
տեղ վէժ լաւանճի ավելի հաղործի Սէ
տարեթիւ ճէնահայի կիտերէք, Ստարա
զամ հաղործ լիւրի իւէ միւլազ ամ իւթ
միւլ տիր : Գէշաւ եւ վժի մէջ գլխի տակ
Նկիւլ տիր ան քննի դռնի ջննապ
լիւրի տալիս միւլալորիւն հաղործ լիւր
իւէ ուղղուն միւլատեղի միւլազ ամ իւ
լէ միւլ տիր :

— Մարիւմ տիւր քի, Տէրաս
տէ՛ծ Լոյտ գումարանետաւ տիրէ՛ք՝
լու դաբառն Նիգօրիչն պիր իւրը
վա՛ծ լժարաֆննտան գալ՛ծ ու թէ՛ւն
օլտուղու կիւնտէն, զապլ՛ծիչ նազըր
տէվլէ՛ծու Հիւսնիւ բաշա հազըն՛ծ
լէրի գալ՛ծիլ մէլգումու պու՛ւմադ ի
չիւն լծտապիլի շտօտէ՛ցի ի՛ն՛ծի
խազ պոլսիւրմու ին՛ տէ, մէլգո
մուս ապալ ու կիւրֆի՛ծին մու՛ւմա
ֆադ օյամուրիշ արը :

Տէրաւատէթ Բուժդաշէթ ալարըն
տան Պիզանթիս նաւ լաղէթ տընն պէ
քէլրէ պիր բիվայէթիսէ նազարէն
դապէթիէ նէզարէթի ճէլիէսի իթթի
խազ իթիլի թէտապիրի շէտիսէսի
տէ մովաֆֆֆազ օլաւմուսընտա
ուսալալ սաալ քաթիս իսկիւս օւսալ

րազ, հալա զավթիի մերդումու թա
հարբի իթմէքտէ օլտուրու, վէ մէր
գում պու կիւնքի կիւն Պէշկրատտ
պուլունուպ, օրոյա Ֆիրարընա մուս
վէնէթ իտէնէրլն քեսֆֆէնի զապ
թլյէ նէզարթթի թարաֆընտան ախ
ու թէլզըֆ խտիւլէ օլտուղարը, պ
հաթթա Տէրաատտէթ Ալլիթթան
ֆարէթթանէն ծանխիւնան Պէշ
կրատտա մուզ իմ Ալլիթթա մապահա
կիւզարընա թէլէկրաֆ քէշիտէ օլ
նարաք, հիւքըւմէթի մահապլյէ մ
րիֆէթի իլէ նիզ օրլլն գաթիլն
ախզ ու կրիթթի իշլան իզ թիզա
տէն թէտապիլլին իթմէիլազ օլունմ
սը միւմայլէյհ մուսախթիկիւզար
էմի իտիլլիյի աշլարլորլա տըր

— Դապարը Սուլթանիէն ճիւղարըն
տա Էսկի Թրօվա շէհրի մէջգիւնի
տէն ասարըն աթիգա պուլուռ շու
տօղթօր Շէյխման իւն հիւրիւմէթ
Սէնիյէ պէյնիւտէ պիր վաղըրտա
պէրու մէջկուս օլան ասարըն աթիգ
տապարըն պու քէրրէ ֆաալըրէղիր օ
մուշ տուր Կ

Մենամաթա կէօրէ , ասարը մէ-
քիւրէ մուգապիլիտէ , միւնայիլի
շէլիման հիւքիւմէթի Սէնիէյէ պի-
ւնդտար մուայիւն թաղմանաթ վէր-
ճէք , վէ պուստան պաղաւ մէվի-
մէքքիւրտէ պուստանէ պիտիլէ թահա-
րի հալիպ պուրաճարը ասարը տաի-
նի միւնայիլիէյ ինճանանէ հիւքիւմէթի
Սէնիէյէ թէրքէյէյնճէքլի :

— Կէշէն ալաֆրանկա յունվարը
պիրինտէն օթուզ պիրինէ գատ
Սիւէյըշ գանալընտան 128 գըթ
վաթոր վէ կէմի վէ սալիրէ միրուր ի
տէրէք, պունլարտան 2 միւտան 28
պին ֆրանգը դէմի միրուրի արքվ
լճաշիսի օլունուշ տուր :

ՃԻԶՎԻԹԼԵՐԻՆ ԱԽԼԱԳԸ

Այսֆրանկա յուշար ըս սէ. քղին
ճի. կեննիւ վէրվիչէ շէհրինտէ մահա
լի սէ. քէնէսնիտէն միւրէքքէս պի
ու. մու. մի մէճիս իճճիլիս իտէքէ. ք. Ա
Բոնժի Նամ զամ մէճիսի մէքքիւրտ
թիւրտէքի նուրի գու. կըրտա իժմի.
տիւր. Ըճօյէ. իս.

“ Ճիգդիմ թարիգաթներն ախլա
գա մուզայիր օլարագ թալլիմ
թերպլեյն իթարիալլի հալլերի պէյա
ու իֆաատ իթմէյի պէնսնիթէ հա
վալէ իթմիշ օլուուրուուզանն , պէն
սնէրու տանն զուլուսուսա մուզ
ֆադաթլէ , Վէրուուն բիգօպուսու
նուն պազ վէթրիլ պուլունան Մ . Վ .
Մարաթլին իթէլիֆթէրատսի օլուզ
1866 սնէնսնէն լուչունճիւ տէֆա օ
լարագ իթպ վէ իլչունան վէ Սթրաս
պուրկ բիսպօպուարը թարաֆարըն
տան թասսիգ վէ հվլլերուն վէ ֆա
միլեաթը իլինստէ օղուլտուրուա
պիր բընճապլն պէր վէճհի աթի պա
ւէ ֆուրաթարընը իֆատէյի հալ լյ
լերիմ”

Ի վիպաւ. ինսան ֆէնա պիր հարա
քէլտէ եախօա քէնտինճէ պիր ֆա
յիաւ մէսուլ ի իտիլի պիր մուամէլէ
յի զապիհէ ի ճրաւընտա պուլունմայ
արզը իտէպիսթը մի :

լէ վապ . Ինսան ֆէնա պիր հա
 րաքթթտէ եաթտտ քէնտիննէ պիր
 ֆայիտէ մէմուլ իթտիյի պիր մուաս
 լէ . ի դապիհէ իծրաքնտտ պուլուն
 մայլասալա արգու իթմէմէյի տիրո Պի
 նայէ ալէյի պիր էվաաա միւքէմէլէ
 պիր իրասա նայիլ օլմադ իլչին բէ
 տէրիի դաթլ ու իթլէֆ իտէմէ
 ֆադթ ալլ ֆէնա վէ մէքուհ օ
 լան ժոր մէնաֆիլի շաթսիլէյէ նայիլ
 օլապիլիր մէսէլա բէտէրնին պիր
 նի էօռիլէրէք դադանտըլլ վարի
 տաթլ էվաաա մէսուրուքն սահիպ օ
 լապլիր :

Ս Պաղէն պիտուլ վէ պիկիւնաւ
ապէմէօտիւմէսի մէէոմն մօւ տուո

Ճ. ՏՈՐՈՒՆԱՆ ԽՈՐՀՈՐԴ ՀԻՅ ԿԻՐ
 ԿԻՐՍՈՒ ՎԷ ԿԻՐԻԼՆԱՏՆՐ ԵՕՐԽԻԼՈՒՄԵԼԻ
 ՓԱԳՈՒ ԽԵՐԵՏԷՅԻ ՆԻՃԱՅԵՒՄԵ ԱՏՓԱ
 ԼԵԹ Վ ԳՐԱՐՈՒԵԹ ԻՆՆԱՄԵ ԿՈՒՐԸ
 ՆՈՒՆՈՒՆԱՄ, ԿԻՐ ՎԷ ԵՄԲՍՈՒ ՄԻԼ
 ԹԵԱՄԽՈՒ ԿԻՐՍՈՒ ՎԷ ԿԻՐԻԼՆԱՏՆՐ
 ԳԱԹԻՈՒ ԹԵԼԵՖՈՒՄԵ ԿԻՐ ՀԻՆՆԻԻ
 ՎԱՆԷ ԽՈՐՀՐԴ, ԷԼԵԼԻՐԻ ԶԻ ՏՆԻՅԵԹ
 ԻՆԷՆՅԻՆ ՆԻՅԵԹ Վ ԻՄԱԳԵՍԻ ԵՅԻ Օ
 ՍՏԷՆ ԵՎԵՐԵԼ ՄԻՆԱՄԵԼԵՆ ԻՃՐԱՍԽՈՒ
 ՄԱՆ ԱՆԻՐ, ՀԱՍՐԻՍ ԵՐԱՃԱԳ ՄԻՆ

գիրը ներկայից պիտի զուգործվի
վե զայրելիքն է օրինակ չափընքն :

Ս . Պիր աներին մայրնա սահիպ
օրնա տայիմ խորսըզըդ մը տըր :

Ճ . Խայր , վե պու իսե սահիպ
օրնա տաեմին տերեհէյի նիհայետե
զարուրեթ վե սեփայլեթ տե պուլու
նուպ , իշպու զարուրեթ վե սեփայլե
թինի կեչիքեհէք զատար պիր զենկին
ատեմին մայրնա սահիպ օրնազլա , վե
եախօտ իլերուտե պիր թարիդի մոհ
րեմ իլե սահիպ օրնազլա վե եախօտ
չալարը մայրն թաղմինաթընը վերմէք
նիլեթ վե մազետիլե օրնապիր :

Ս . Ձամրընքտե ինթիլաթի վաթ մը
տըր :

Ճ . Էվլեթ , զամրընքտե միւթիլե
լիթ տիր , մեհլա սահիպ վե սաթմե
ղամիր , էմին վե չիւպէլե զամիր ,
միւթաղալը վե վազիթեթիլ զամիր ,
վե զայրելիքն (պու տըր մէլեթի սահիպ
մէ պիր հեշեմն միւթաղալ օրնազլա) :

Պրազալըմ իլմի կիւհի քի
թապալընք , հաթտա չօնուգլարն
էլլերինե վերեքեք օրնաթաթուրն
թիլլերին տին քիթապալընքտա պիլե
մեղքիւր ճիլլիթ թալմաթընըն
եաղըլընք օրնազլա մէլա ի
փաթեթի մեղքիւր հաղըրուտե մու
հիպի հեթեմն օրնաթընք տօղըրուտ
բէք հաղըլը պուլուրուդ :

Ֆիլիպալը նէ կիւզէլ թարիգաթ ,
նէ կիւզէլ անլաթ վե նէ կիւզէլ զա
միր :

(Կազէթ ժէնէրալ տը լ'Արմանեթ տիւ Նօր)

— Բուսիա զազէթալընքն եազ
տըլընա կէօրե , մերքեղի Օտէսա շէհ
րի օրնազ իւզրե պիր էյալէթ թէշ
քիլի մութաթալմուր օրնազ , պուլու
լայիհաթ տէվլէթ թարաթընքտե թաթ
տիլ օրնաթընք տուր : Սննազ պուլա
յիհա կէլեհէք սէնե մէվլէթի վազ օրն
նաճազ տըր :

— Խիւտալմէնտիկեար զազէթալը
նէն եազալընք նազարէն , Գարահի
տար սաթիլլերինտէն Գարթ օղու
Մուսթաֆա նամ շաթըն քէնտի հա
նէսիտե միւթեմէլ պիր մէպլալ պուլ
տուղու թէվաթուրու իւզէրինե , Գա
րահիտար հիւքիւմէթի թարաթընքտե
պուլ պապտե պիր թէֆիլիլ զօլիսիօ :

նու թէշքիլ օրնազլա , ինթիլեթի մէզ
քիւրէնին սահիպ օրնազլա թաթ
գիլք էթմիլ , վե մերգուլ Մուսթաֆա
չիսիլլե զատար քէնտի խանէսիտէն
200 պիր զուրուչուդ պիր մատէն չը
գարալընք իւզար էթմիլ տիր :

ԲԷՄՄԻ

Այստեղ թարաթընք չէնտ կիւհտէն
պէրու նիլուլ իտէն պարաթընք քէսրե
թիւտէն վե սուլարն թուղեանքն
տան նաչի , Պերզամա վե Մաղա վե
նաղէլլի թէլեկրաթ խաթթընք ֆե
նալալընք կիւպի , չու մանի թապիլ
յե իլե բօստալընքտա չըգարընքտա
մազտա օրնազլա մահալլերինտէն ի
չար օրնաթընք տուր :

Քէզա

Ձաթիլե ֆիլաթը համո օրնազլա չու
արալըք թէշքիլ իթմիլ օրնազ
ղուտան , էքմէքէ ֆուրուրուրնտա
գընէսի 83 բարայա սաթըլընքտա օ
լան էքմէլլին , 90 սէնէսի չուպաթընք
Յուսնու կիւհիտէն իթիպարէն 5 բա
րա թէշքիլ իլե 80 վե սիմիտէ ֆու
րուրուրնտա չըգարընքտա էքմէլլին 73
բարայա սաթըլընքտա գարալալընք
մըլ օրնազլա քէլիլլէթ ճիւլէհէ մա
լիւմ օրնազ իւզրէ իլան օրնազլա :

ԹԵԼԵԿՐԱՖԻԹԷ

Վիլնա 20 փետրվար

Պորսաթա մուսթալաթ չիտէթ
իւզրէ տիր :

Անկիւ Պանգ պանգաթը օն ֆիլիլ
տէն իպարէթ օրնազ հիստէտարանա
իլլինք թէմէթիլ թէվիլ իթմէքտե
տիր :

Նաթիօնալ պանգաթը տալի օն
ֆիլիլ թէմէթիլ վերմէքտե տիր :
Ձաթը ինթիլաթիլ թէշքիլ միւ
թէվէհէլլին եարընք կիւհ պուլա
տան աղիմէթ իտէհէք տիր :

Մահար ֆըրգալիլ բուհստար ի
տարէ վե մալլե մէսէլլէրի հաղընք :

տա իթթիլաթ իտէրէք եաղընքտա
պիր գապիլե թէշքիլինե միւթալընք
օրնաթընք տըր :

Օֆէնհայլ տալաթընք միւթալընք
լաթ վե մուպահասաթընք ինթիլ իթ
տիլլինտե պուլըլընք օլան մէհէթէ
րէյիսին սըհէթիլլին տայիլ ալընք
խապէլընք մէմուլ օրնաթընք տուր
տէ տիր : Մէհէթէլլին իլաթ բազար
էթմէթիլ կիւհիլ վերիլլէք տիր :

Բարիս քէզա

Մ . Վալօն թարաթընքտա թաթ
տիւ օրնաթընք լայիհաթընք գապիլլինե
տայիլ սօլ թարաթ ազաթը պէլլինտե
միւթալընք ճէրհան իթմէքտե տիր :

Բարիս քէզա

Բուսիլ չըմէնքտե սէնէտաթը
127 ֆրանք 23 սանթիլ տիր :

Սէնաթընք տայիլ օլան նիլալմա
մէնին միւթալընքտա սալը կիւ
նիւ պէտ օրնաթընք տըր :

Պերլին քէզա

Գօնթ տը Պիլիպոք վիսուտին
սըհէթիլլին տալիլ թէհամիլլինտէն
տօլայը եա քէնտիլ իթմէքտե
պուլուտուղու ուսուրու հիւքիւմէ
թին պիր մըգտարընք անէրէ թէրք
թիլլէյե , վե եախօտ պիլլին պիւ
թիլլին իլտէն չէթիլլէյե մէհպուր օլա
ճազ տըր :

Պու պապտե հէքիլլէր թարաթընք
տան վերիլլէք գարաթա միւթալընք
լայիլ իտէհէք տիր :

Լօնտրա քէզա

Ատէնտէն կէլլե խապէլլէրէ նա
զարէն , Մօզալպիլ գալիսիլ ինկիլ
ասաթիլլի թարաթընքտա թօր անթ
լարալ գապթ օրնաթընք , վե սէփայլ
նի հարպիլլէ իլե պազը իստէրա նազլ
թիլլէքտե պուլուտան իլլէ սէֆիլլին
տալիլ թուլընք տուր :

Բօմա քէզա

Միլլէթ մէնթիլլինտէ պիւտէ միւ
ղաթընքտա թէնաթընքտա Մ . Վիլ
գօնթիլ վէնօթա , իթալիլ տէվլէ
թիլլին իլլորա տէվլէթիլլին մէվ
նու օլան միւթալընքտա հիւսիւ
տուրէթիլ օրնաթընք թէմէլլին իլլէ
միլ տիր :

ճէլլէր խալը օրնազ . . .

Ուլալ չըլալա մերգուլլի սէ
լալալընք տիլարը չըգտը : Մերգուլ
նէրտիլլինտէն պիր գալ յայալ է
նէր էնմէլ , ճէպիլլինտէն պիր ճըղտան
վե ճըղտանտան տալիլ ճըղտընք
մէօհիլլի իլլէ մէհնուր պիր պիլլէթ չը
գարաթ : վե իշպու պիլլէթի էլլինտե
թուլալալ , գաթընքտան օտարը
նա կիլտի , վե մերգուլլէ իթմէպէն :

— Միւսիւ գօնթ տը Բրէտանտե
պուլուտա մը տըր տէտիլ :

— Թանթամ , ճէվալ վերտի օ
թէլլին գաթընքտա , չիւնքի տէտիլ
լիլիլլա տալմ պուլուտա եաթըլ գալլ
մալ :

— Օլապիլլիլ , ֆաթաթ պուլալալ
չօգ կիլլիլ իթիլ :

— Պիւրօյա սօրուլ :

— Պիւրօ նէրէտէ տիր :

— Գարալընք :

Մերգուլլիլ ուլալ , տըլըլ թարիլ
մուհիլլինտէ , տօղընք մատամ ճալիլ
լանա միւթալընքտա :

— Միւսիւ գօնթ տը Բրէտանտե
լիլ իթմէթիլ , տէտիլ :

Էլլէնօր տըլգալլալ ուլալա նա
զար էթմիլ վե լաթին բալուլու թալ
պիլլէթիլ խաթընքտա օրնաթընքտա :

— Միւսիւ տը Բրէտանտե պուլ օ

ՍԱՐԻԱՖԻԹԷ

Բարիլ 22 փետրվար .

Լահաթը ուս . ալըլը	43-35
" " գաթանտը	-
Խաթիլը 1865	347-
" 1869	292-50
" 1873	277-50
Շըմէնքտե լուսիլ	127-25
Խաթիլա ֆօնտու	69-75
Բանթ 3 %	63- 5
" 5 %	102-52
Լօնտրա իսթիլլին գալիլ	25-17 1/2

ՀԱՎԱՏԱԲԱՆ ԲԱՆԱԶԱՐ 22 10 ՓԵՏՐՈՒՄ

Լահաթը ուս . գաթանտը	47- 5
11 փետր . սապահ ալըլը	47- 1
Լիւսիլալ	47- 4
Լիւսիլալ	47-
Խաթիլը 1863	336-
" 1865	340-
" 1869	292-
" 1872	80-
" 1873	271-
Քրէտի ժէնէրալ լիւս . Գ . Բ .	11-40
Սօսիլլէթ ժէնէրալ աղիլ	7-36
Սօսիլլէթ Ոթման գուր . քէ .	5-26
Սթալալալ պանթ . աղս . Լ . Օս .	6-13
Շըմէնքտե հիւ . ֆր .	127-
Թրամիլալ հիւ .	400
Քրէտի շէլլիլալ սղօնթօ ֆր .	
Լօրիլլալ մատէնիլ աղսիլլարը	
Գուրօն սղօնթօն ֆր	
Սղօն ֆր	8
Բէթօր ֆր	9
Հէվալլիլ	8

ԱԳՃԵԼԻԿԻՆ ԲԱՆԱԶԱՐ

Խնկիլլիլ լիւս	110-03
Ֆրանսը 20 ֆրանսըլը	88-
Բօլ	89-13
Գրըլլիլ ալթուլ	51-40
Պէլալ մէհիլլիլ ֆարքը	101-26
Մէթալիլ ֆարքը	105-25
Պազը	130-
Պէլլիլ	105- 5
Գարալընքտալլիլ	6-50

ԲԱՐԻՍ

ՊԱԹԱԳՀԱՆԵԼԵՐԻ

Այստեղ սաթալ տօղընքտա
Լօրանքն գաթընք վուրուլու .
Խըլլէթիլ գաթընք գաթընք ալըլ ,
օրնա պուլու , գապա ֆաթաթ թէ
միլլէ ուլալ էլլիլլինտէ կիլլինտէ պիր
ատէմ գաթընքտա չըգտը :

— Նէ ինթիլլինտէ , տէտիլ մեր
ղուլ :

— Մատամ Գաթընքտա իսթիլլիլ
ճէվալ վերտի ուլալ :

— Մատամ Գաթընքտա իսթիլլիլ
օրնազլա մահալ պուլալ տըր :

— Ֆաթաթ քէնտիլ պուլալալ
մը տըր :

— Էվլէթ վե լաթին նէ իսթիլ
սին :

— Քէնտիլ պիր մէթիլալ կէ
թիլլիլ :

— Քիլլիլ թարաթընքտա :

— Էթէնտիլ պարօն տը Սէնթ-Էրմ
թարաթընքտա :

— Վէրլիլ :

— Ալլին :

— Պիր ճէվալ վերիլլէք մի տիր :

— Խայր , չիւնքիլ էթէնտիլլին
էմիլ չու տուր քի , մէթիլալ թէշ
լիւմ էթմիլլինտէ սօնալ , հիլ պիր ճէ
վալալ պէլլէթէլլինտէ :

— Պու հալալ տէմէք իւզմէթիլ
նիլլիլ ինթիլ էթմիլլինտէ :

— Խայր , տահա իւզմէթիլլիլ թէք
միլլէ ինթիլ էթմիլլինտէ , գիրա միւսիլ
պարօն պանթ էմիլ էթմիլլինտէ , քէնտիլ
սինե գաթընք ալլիլ օլան կիւզէլ պիր
զըլը տըլ օտարընքտա թէստիլլիլ է
տէհէք օրնա իսթիլ , քէնտիլլինտէ պիր
չէյ վերիլլինտէ :

— Նէ վերիլլինտէ :

— Վե լաթին օ կիւզէլ զըլ սիլ
միսիլլիլ :

— Էվլէթ , պէնտիլ :

— Էլլէթ իսթիլլիլ պանթ ու
ղաթընք :

— Իլլէթ ուլալալ :

— Ալլին էլլէթ իսթիլ , միւսիլ պա
րօնուլ սիլլէ վերմէք իւզրէ պանթ
թէսիլլիլ էթմիլլինտէ պուլ տուր :

Ուլալընք , էթէնտիլլիլ թարաթընք
տան իւզմէթիլլիլ գաթընք վերտիլլիլ ի
քի լուլ իսթիլ :

— Թարաթընքտա միւսիլ պարօ
նա թէշէթիլլիլ պէլլինտէ ,
տէտիլ իւզմէթիլ գաթընք կիւզէլլէք :

— Պալ իսթիլլինտէ . . . իսթիլ կէ

